

היחיד נעשית באופן שמתאים לקריאה רגילה, ואילו כשקוראים את עשרת הדיברות בציבור, הם נקראים כחלוקתן מתחילתן כפי שנאמרו על פי הגבורה.

הרז"ה ביאר באופן אחר (שערי תפילה אות שכה), ש"הטעם העליון" הוא כפי שנאמר למשה מסיני כשעלה למרום, ו"הטעם התחתון" הוא מה שירד והגיד משה לבני ישראל.

שאלת הכם

האם ראוי לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום בטעמים?

הפרי מגדים (סי' רפה ס"ק ט) מדייק מדברי המגן אברהם, שאין צריך לקרוא שנים מקרא דווקא בטעמים.

אמנם ודאי שיש בזה הידור מצוה שכן כתב רבינו יונה (ספר היראה): וישלים פרשיותיו עם הציבור בכל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום ... והמקרא יקרא בנגינותיו כי הקורא בלא זימרה התורה חוגרת שק [יש לציין לדברי היוסף אומץ (ח"ב פרק התורה אות י): שדברי רבי יוחנן שהקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר 'גם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם', לא נדחו מההלכה].

וכן כתב המהרח"ו (שער המצוות פר' ואתחנן) שיש לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום בטעמיהם.

אך על קריאת התרגום בטעמים השיב בשו"ת תורה לשמה (סי' תו) באופן נחרץ, שאין למנהג זה שורש ויסוד כלל, ואדרבה כל המוסיף גורע, שכן גילה רבינו הגדול האר"י זצ"ל בפירוש שאין טעמים אלא במקרא לשון הקודש ואין צריך לקרות התרגום בטעמים. וידוע שהטעמים הם בחינה גדולה מאוד, ולא נתנו אלא במקרא שהיא סוד פנים ולא בתרגום וכו'.

וכן כתבו המהרח"ו (שם) והחיד"א (מחזיק ברכה סי' רפה אות ז) שאין לקרוא את התרגום בטעמים.

יש לך מושג

מתי ניתנו טעמי המקרא?

במסכת נדרים (לז). נחלקו רב ורבי יוחנן האם מותר ללמד טעמי המקרא וליטול על כך שכר.

מחלוקת זו היא תולדה של המחלוקת: האם טעמי

המקרא הם מדאורייתא או מדרבנן, שכן מה שהוא מן התורה אסור ללמדו בשכר, ומה שהוא מדרבנן מותר.

על פי תוספות שם (ד"ה ואמרי) מחלוקת זו כבר מובאת בברייתא: 'ויבינו במקרא' אלו פיסקי טעמים [-זו הדעה הסוברת שהם מהתורה], ואמרי לה אלו המסורת [-זו הדעה הסובר שהטעמים הם רק מדרבנן].

עלינו אם כן לברר: אם הטעמים הם מדאורייתא מתי הם נמסרו, ואם הם מדרבנן מתי הם נתקנו?

המחזור ויטרי (הקדמה למסכת אבות) מביא את הדעה הראשונה בברייתא, ועל פיה הוא מבאר שהטעמים הם הלכה למשה מסיני. וכן כתב בספר חסידים (סי' שב), אך הביא מקור שהטעמים הם הלכה למשה מסיני מהפסוק 'עננו בקול'. אמנם החיד"א שם (שומר הברית והחסד) העיר שדבריו אמורים רק על שינוי בין ניגון של תורה לנביאים לכתובים, שהרי יש הבדל בניגון בין הארצות. עוד כתב, שאפשר שהלכה למשה לא דווקא [אולי כוונתו שעזרא הוא שתקן את הטעמים, ומה שקראו להם מדאורייתא, הכוונה שהם נזכרים באחד מכ"ד ספרים].

מנגד, הר"ן (שם) מכריע להלכה כדברי רבי יוחנן, שהטעמים אינם מדאורייתא, וכן דעת הרמב"ם (נדרים פ"ו ה"ז), אך אין מבואר מדבריהם מתי נתקנו. אך הדבר מבואר מדברי התוס' רי"ד (מגילה ג. מהדורא קמא) שהטעמים מתיקונם של אנשי כנסת הגדולה.

* * *

הראשונים העירו (תוס' חגיגה ו: ד"ה לפסוקי, תוס' רי"ד מגילה ג., ריטב"א יומא נב.) העירו, מדוע לא ניתן לפשוט על פי פיסוק הטעמים את חמשת המקראות שאין להם הכרע?

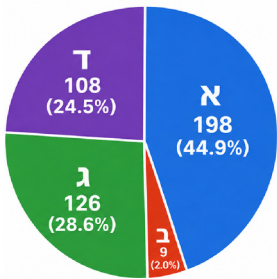
הריטב"א מבאר, שאמנם מתוך דברי התורה עצמה אין הכרע שכן ניתן לקרוא בשתי פנים, אבל 'השתא דאיכא פיסוק דקראי והפסק טעמים נתברר ספיקן'.

הב"י כתב על שאלה זו (שו"ת אבקת רוכל סי' ד) שאין זו קושיא כלל, שפיסוק הטעמים של עזרא אינו מוכרע לנו מהו, שכן יש כמה מחלוקות בין מערבאי למדנחאי ובין בן אשר לבן נפתלי.

המחזור ויטרי (שם) מוסיף: שסימני הנגינות, סופרים אשר ביניהם תקנום, ולפיכך אין ניקוד טברני דומה לניקוד שלנו ולא שניהם דומים לניקוד של ארץ ישראל.

אופציה	תשובה מלאה	מספר הצבעות	אחוז
א	מה שנראה לי ברור ומובן, לא תמיד מובן לקורא אחר – חייבים עין נוספת.	198	44.9%
ב	מה פתאום, אני כותב באופן מושלם!	9	2.0%
ג	תמיד יש מה לדייק ולשפר, אבל אני מגיע לרמה סבירה בלי צורך בעזרה נוספת.	126	28.6%
ד	כשאוציא ספר בעז"ה אפנה לבעלי מקצוע, תמיד אפשר להגיע ליותר.	108	24.5%

סה"כ הצבעות: 441

לאורם נסע ונלך

סופרים מספרים – שאלת סקר

אין צורך להכביר במילים על המסר שניתן להעביר באמצעות סיפור, לא רק בהרצאה אלא גם בכתיבה. זה אכן לא מתאים לכל ספר ולכל סגנון, אבל אין ספק שהסיפורים הם הטעמים של המסרים.

אז הגעתם עד כאן וראיתם שהשבוע אין סיפור:

א. בלי זה הכל טפל.

ב. נחמד עם, אבל יש מספיק תוכן גם בלי סיפור.

ג. אני בכל מקרה לא קורא סיפורים.

ד. אף פעם לא שמתי לב שיש סיפור.

אתם מוזמנים להשיב לנו ולכתוב את התשובה שלכם,

ואי"ה בגליון הבא נפרסם את התשובות.

אך יש שכתבו, שאף סימני הטעמים נמסרו מסיני בע"פ עד שהותר לכתבם.

פינת העורך התורני

לכתוב ניגון

יש ניגונים שהנפש מתפעלת מהם, יש ניגונים שהגוף פוצח בריקוד, יש מעוררי תשובה ויש כאלו שפשוט צורמים.

מה הופך שיר לשיר טוב, למה אפילו אותו שיר בביצוע שונה נשמע אחרת לגמרי?

אדם רגיל לא יידע לתת תשובה, אבל מומחה מוזיקלי יידע לנתח היטב: את הקצב, הרכב הכלים, ההרמוניה ושאר פרמטרים שונים.

יש ספרים שהלימוד בהם נח, הכל ברור ובהיר, ההתמצאות נוחה, ונפש הלומד מתענגת.

אבל יש ספרים שצריך לאמץ את הראש להבין את הכוונה, לא ברור היכן למצוא את הקטע שנדרש לעיין בו, והלימוד נעשה בקושי רב.

הלומדים לא יידעו להסביר למה, אבל זו ההרגשה שלהם בשעת הלימוד.

מי שצבר ניסיון בכתיבה, ובמיוחד כתיבה עבור אחרים, יוכל לנתח את צורת הכתיבה והחיבור, ואף יידע גם "לטפל" בחיבור כדי להפוך אותו לערב לעין למח וללב.

לאחר ההקדמה הזו, נפרסם את תוצאות הסקר מהגליון הקודם, שעליו השיבו למעלה מ-500 איש (אך כללנו רק את המשיבים שענו במדויק לפי תשובות הסקר).

רוב המשיבים אכן סבורים, כי לבד קשה מאוד להגיע לתוצאה טובה.

י"ל ע"י

נקודה | הוצאה לאור

0723167198 - A80699+90@gmail.com

מפתחות
ערכים | אישים
מקורות

עיצוב
עריכים | כריכות
הנצחות | איורים

עימוד
קלאסי | רב טקסט
מודרנה | אלגנטיות

ניקוד
עברית | ארמית | אדיש
הנהגת ניקוד

הקלדה
הקלדה ותוכנה
בשול שטות

עריכה
לשונית | תורנית
ספרותית | תוכנה

הדפסות
אופסט | דיגיטל
ספרים | קונטרסים

ביוגרפיה
תולדות חיים
מחקר ומתיבה

תרגום
מכל שפה
לכל שפה

תמלול
עברית | אדיש
אנגלית

סריקות
סריקות ספרים
וסמסכים לטקסט

